

Transporto priemonių draudimo direktyva

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2009/103/EB

2009 m. rugsėjo 16 d.

dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo

(kodifikuota redakcija)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 95 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę (1),

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos (2),

kadangi:

(1) 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyva 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo (3), 1983 m. gruodžio 30 d. Antroji Tarybos direktyva 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (4), 1990 m. gegužės 14 d. Trečioji Tarybos direktyva 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (5), 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (ketvirtoji transporto priemonių draudimo direktyva) (6) buvo keletą kartų (7) iš esmės keičiamos. Siekiant aiškumo ir racionalumo šios keturios direktyvos ir 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/14/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 72/166/EEB, 84/5/EEB, 88/357/EEB ir 90/232/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/26/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės

atsakomybės draudimo (8), turėtų būti kodifikuotos.

(2) Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas (toliau – transporto priemonių draudimas) yra ypač svarbus Europos piliečiams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra draudėjai, ar įvykio metu nukentėję asmenys. Jis taip pat labai svarbus draudimo įmonėms, nes sudaro didelę ne gyvybės draudimo veiklos Bendrijoje dalį. Transporto priemonių draudimas taip pat daro įtaką laisvam asmenų ir transporto priemonių judėjimui. Todėl transporto priemonių draudimo vidaus rinkos stiprinimas ir konsolidavimas turėtų būti svarbiausias Bendrijos veiksmų finansinių paslaugų srityje tikslas.

(3) Kiekviena valstybė narė turėtų imtis visų tinkamų priemonių, būtinų užtikrinti, kad būtų apdrausta transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė. Apdraustosios atsakomybės apimtis ir draudimo sąlygos turi būti nustatomos remiantis šiomis priemonėmis.

(4) Siekiant išvengti neteisingo šios direktyvos aiškinimo ir palengvinti laikinus registracijos numerius turinčioms transporto priemonėms draudimo apsaugos suteikimą, apibrėžiant teritoriją, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, turėtų būti nurodoma valstybės, kurios registracijos numerius turi transporto priemonė, teritorija, nepriklausomai nuo to, ar šie registracijos numeriai yra nuolatiniai ar laikini.

(5) Laikantis bendrojo kriterijaus, kad registracijos numeriai nurodo įprastinę transporto priemonės buvimo vietą, turėtų būti numatyta speciali taisyklė tuo atveju, kai įvykį sukelia transporto priemonė, kuri neturi registracijos numerių arba kurios registracijos numeriai neatitinka arba nebeatitinka šios transporto priemonės. Šiuo atveju bei siekiant vienintelio tikslo – sureguliuoti žalos atlyginimą, įprastinė transporto priemonės buvimo vieta turėtų būti laikoma teritorija, kurioje įvyko įvykis.

(6) Motorinių transporto priemonių draudimo sistemingų patikrinimų uždraudimas turėtų būti taikomas transporto priemonėms, kurių įprastinė buvimo vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje ir transporto priemonėms, kurių įprastinė buvimo vieta yra trečiosios valstybės teritorijoje, bet kuriomis atvykstama iš kitos valstybės narės teritorijos. Gali būti leidžiami tik nesistemingi patikrinimai, kurie yra nediskriminuojantys ir vykdomi tik kaip kontrolės, skirtos patikrinti ne tik draudimą, dalis.

(7) Žaliosios kortelės tikrinimas įvažiuojant į valstybę narę transporto priemonėmis, kurių įprastinė buvimo vieta yra kitoje valstybėje narėje, gali būti panaikintas nacionalinių draudikų biurų sudarytu susitarimu, kuriuo kiekvienas nacionalinis draudikų biuras užtikrintų, kad pagal nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas atlyginama bet kokia šiomis transporto priemonėmis jo teritorijoje padaryta kompensuotina žala, nepaisant to, ar ši transporto priemonė apdrausta, ar ne.

(8) Toks garantinis susitarimas grindžiamas prielaida, kad visos po Bendrijos teritoriją judančios Bendrijos motorinės transporto priemonės yra apdraustos. Todėl kiekvienos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose turėtų būti numatytas visoje Bendrijos teritorijoje galiojantis privalomasis transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimas.

(9) Šioje direktyvoje numatyta sistema galėtų būti taikoma ir transporto priemonėms, kurių įprastinė buvimo vieta yra bet kurios trečiosios valstybės, su kuria valstybių narių nacionaliniai biurai yra sudarę panašų susitarimą, teritorijoje.

(10) Kiekviena valstybė narė turėtų galėti nukrypti nuo bendros pareigos reikalauti

privalomai apdrausti tam tikriems fiziniams ir viešiesiems arba privatiesiems juridiniams asmenims priklausančias transporto priemones. Šių transporto priemonių sukeltų įvykių atveju valstybė narė, taikanti tokias nukrypti leidžiančias nuostatas, turėtų paskirti instituciją arba įstaigą, atsakingą už žalos atlyginimą kitoje valstybėje narėje įvykusio įvykio metu nukentėjusiems asmenims. Turėtų būti užtikrinta, kad žala būtų tinkamai atlyginama ne tik šių transporto priemonių užsienyje sukeltų įvykių metu nukentėjusiems asmenims, bet ir asmenims, nukentėjusiems dėl toje pačioje valstybėje narėje, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, įvykusio įvykio, nepriklausomai nuo to, ar jie gyvena šioje valstybėje narėje. Be to, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų pateiktas atleistų nuo pareigos privalomai apsidrausti asmenų, ir institucijų bei įstaigų, atsakingų už žalos atlyginimą asmenims, nukentėjusiems tokių transporto priemonių sukeltų įvykių metu, sąrašas Komisijai paskelbti.

(11) Kiekviena valstybė narė turėtų galėti nukrypti nuo bendros pareigos reikalauti privalomai apdrausti tam tikras transporto priemonių rūšis arba tam tikras transporto priemones, turinčias specialius registracijos numerius. Tokiu atveju kitoms valstybėms narėms, kai transporto priemonėmis atvykstama į jų teritoriją, leidžiama reikalauti galiojančios žaliosios kortelės arba pasienio draudimo sutarties tam, kad būtų užtikrintas žalos, kurią gali sukelti šios transporto priemonės sukeltas įvykis jų teritorijoje, atlyginimas nukentėjusiems asmenims. Vis dėlto kadangi pasienio kontrolės Bendrijoje panaikinimas reiškia, jog nebeįmanoma užtikrinti, kad sieną kertančios transporto priemonės būtų apdraustos, negali būti užtikrinamas žalos atlyginimas nukentėjusiems asmenims dėl užsienyje įvykusių įvykių. Taip pat turėtų būti užtikrinta, kad žala būtų tinkamai atlyginama ne tik šių transporto priemonių užsienyje sukeltų įvykių metu nukentėjusiems asmenims, bet ir toje pačioje valstybėje narėje, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, sukeltų įvykių metu nukentėjusiems asmenims. Šiuo tikslu valstybės narės tokių transporto priemonių sukeltų įvykių metu nukentėjusius asmenis turėtų vertinti taip pat, kaip ir neapdraustų transporto priemonių sukeltų įvykių metu nukentėjusius asmenis. Iš tikrųjų, neapdraustų transporto priemonių sukeltų įvykių metu nukentėjusiems asmenims žalą turėtų atlyginti valstybės narės, kurioje įvyko įvykis, žalos atlyginimo įstaiga. Kai žalos atlyginimo įstaiga atlygina žalą asmenims, nukentėjusiems transporto priemonių, kurioms taikoma minėta nukrypti leidžianti nuostata, sukeltų įvykių metu, jis turėtų galėti pateikti reikalavimą atlyginti žalą valstybės narės, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, įstaigai. Praėjus tam tikram laikotarpiui, per kurį įgyvendinama ir taikoma galimybė pasinaudoti šia nukrypti leidžiančia nuostata bei atsižvelgiant į įgytą patirtį, Komisija prireikus turėtų pateikti pasiūlymus dėl jos pakeitimo ar panaikinimo.

(12) Valstybių narių pareiga užtikrinti, kad draudimas padengtų bent tam tikras mažiausias sumas, yra svarbus nukentėjusių asmenų apsaugos elementas. Mažiausios sumos, skirtos atlyginti žalą asmeniui, turėtų būti apskaičiuotos taip, kad būtų visiškai ir teisingai atlyginta visiems nukentėjusiems asmenims, kurie patyrė labai sunkių sužalojimų, tačiau reikia atsižvelgti į nedažnai pasitaikančius įvykius, kai sužalojama keletas asmenų, ir į nedidelį skaičių įvykių, per kuriuos keletas nukentėjusių asmenų vieno įvykio metu patiria labai sunkius sužalojimus. Turėtų būti nustatytos mažiausios atlyginamos sumos kiekvienam nukentėjusiam asmeniui arba kiekvienam įvykiui. Siekiant, kad minėtos mažiausios sumos būtų įtvirtintos kiek galima lengviau, reikia nustatyti pereinamąjį laikotarpį. Vis dėlto turėtų būti numatytas trumpesnis nei minėtas pereinamasis laikotarpis, per kurį valstybės narės turėtų padidinti mažiausias sumas, kad jos sudarytų ne mažiau kaip pusę numatytų sumų.

(13) Siekiant užtikrinti, kad mažiausia draudimo suma laikui bėgant nenuvertėtų, turėtų būti nustatyta periodinės peržiūros sąlyga, kaip rodiklį naudojant Eurostato skelbiamą Europos vartotojų kainų indeksą (EVKI), kaip numatyta 1995 m. spalio 23 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2494/95 dėl suderintų vartotojų kainų indeksų (9). Taip pat turėtų būti nustatytos šią peržiūrą reglamentuojančios procedūrinės taisyklės.

(14) Būtina numatyti, kad įstaiga užtikrintų, jog nukentėjęs asmuo neliktų be žalos atlyginimo, jeigu įvykį sukėlė neapdrausta arba nenustatyta transporto priemonė. Svarbu numatyti, kad ši įstaiga taptų pirmąja institucija, į kurią tokio įvykio metu nukentėjęs asmuo galėtų kreiptis tiesiogiai. Vis dėl to valstybėms narėms turėtų būti palikta galimybė taikyti tam tikras ribotas išimtis dėl šios įstaigos mokamo žalos atlyginimo ir numatyti, kad, stengiantis išvengti sukčiavimų, nenustatyta transporto priemone padarytos žalos turtui atlyginimas galėtų būti apribotas arba visai nemokamas.

(15) Nukentėjusiųjų asmenų interesų labai tam tikras išimtis numatančios nuostatos turėtų būti taikomos tik draudiko ir už įvykį atsakingo asmens santykiams. Vis dėlto valstybės narės gali nustatyti, kad pavogtų ar prievarta užvaldytų transporto priemonių atveju žalos atlyginimą išmokėtų pirmiau minėta įstaiga.

(16) Stengiantis palengvinti šios įstaigos finansinę naštą, valstybės narės gali numatyti tam tikro dydžio frančizės taikymą, jei ši įstaiga kompensuoja žalą turtui, padarytą pavogtomis ar prievarta užvaldytomis transporto priemonėmis.

(17) Galimybė riboti teisėtai priklausantį žalos atlyginimą nukentėjusiems asmenims arba jo visai nemokėti remiantis tuo, kad nenustatyta transporto priemonė, neturėtų būti taikoma, kai žalą atlyginanti įstaiga bet kuriam dėl to paties įvykio, kurio metu buvo padaryta žala turtui, nukentėjusiam asmeniui išmokėjo žalos atlyginimą už didelę žalą asmeniui. Valstybės narės gali numatyti frančizės, neviršijančios šioje direktyvoje nustatytos didžiausios ribos, taikymą nukentėjusiam asmeniui, kurio turtui padaryta žala. Sąlygos, kuriomis žala asmeniui laikytina didele, turėtų būti nustatytos valstybės narės, kurioje įvyko įvykis, teisės aktais arba administracinėmis nuostatomis. Nustatydamas šias sąlygas, valstybė narė gali atsižvelgti, inter alia, į tai, ar dėl šių sužalojimų buvo reikalingas gydymas ligoninėje.

(18) Jeigu žala buvo padaryta neapdrausta transporto priemone, įstaiga, kuri kompensuoja žalą asmenims, nukentėjusiems dėl eismo įvykių, kuriuos sukėlė neapdraustos arba nenustatytos transporto priemonės, turi geresnes galimybes negu nukentėjęs asmuo pareikšti ieškinį atsakingai šaliai. Todėl reikėtų nustatyti, kad ši įstaiga negalėtų reikalauti, siekiant atlyginti žalą nukentėjusiajam asmeniui, jog šis privalėtų įrodyti, kad atsakingas asmuo negali mokėti arba atsisako tą daryti.

(19) Kad būtų išvengta delsimo atlyginti žalą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad, iškilus ginčui tarp pirmiau minimos įstaigos ir civilinės atsakomybės draudiko dėl to, kuris iš jų turi atlyginti žalą nukentėjusiam asmeniui, viena iš šių šalių būtų paskirta privalanti iš pradžių išmokėti žalos atlyginimą iki bus išspręstas ginčas.

(20) Turėtų būti užtikrinta, jog su nukentėjusiais asmenimis eismo įvykio metu bus elgiamasi vienodai, nepaisant to, kur Bendrijoje įvyko įvykis.

(21) Apdraustojo, vairuotojo ar bet kurio kito atsakingo asmens šeimos nariams jų asmeniui padarytos žalos atveju turi būti suteikta apsauga, lygiavertė tretiesiems asmenims suteikiamai apsaugai.

(22) Pėsčiųjų, dviratininkų ir kitų nemotorinių transporto priemonių valdytojų, kurie

paprastai yra silpnoji šalis įvykio metu, žala asmeniui arba turtui turėtų būti apdrausta privalomuoju su įvykiu susijusios transporto priemonės draudimu, jeigu pagal nacionalinę civilinę teisę jie turi teisę į žalos atlyginimą. Ši nuostata neturi poveikio nei civilinei atsakomybei, nei žalos atlyginimo dydžiui konkretaus įvykio atveju pagal nacionalinės teisės aktus.

(23) Didžiausias galiojančių teisės aktų pasiekimas – visų transporto priemonės keleivių įtraukimas į draudimo apsaugą. Šiam tikslui iškiltų pavojus, jeigu nacionalinės teisės aktai arba kuri nors draudimo sutartyje esanti sąlyga neįtrauktų keleivių į draudimo apsaugą dėl to, kad jie žinojo ar turėjo žinoti apie tai, kad įvykio metu transporto priemonės vairuotojas buvo paveiktas alkoholio ar kitų kvaišalų. Keleivis paprastai negali teisingai įvertinti vairuotojo apsvaigimo laipsnio. Mažinant draudimo apsaugą keleiviams, nukentėjusiems nuo motorinių transporto priemonių sukeltų įvykių, nebus pasiektas tikslas – atgrasyti asmenis nuo vairavimo apsvaigus nuo alkoholio ar kitų kvaišalų. Keleivių draudimas motorinių transporto priemonių privalomuoju draudimu neturi poveikio nei atsakomybei, kuri gali būti taikoma pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus, nei žalos atlyginimo dydžiui konkretaus įvykio atveju.

(24) Visi transporto priemonių privalomojo draudimo liudijimai turėtų galioti visoje Bendrijos teritorijoje.

(25) Kai kurios draudimo įmonės įtraukia į draudimo liudijimus sąlygas, pagal kurias draudimo sutartis nutraukiama, jeigu apdrausta transporto priemonė už registracijos valstybės narės ribų lieka ilgiau nei nustatytą laikotarpį. Ši praktika prieštarauja šioje direktyvoje nustatytam principui, pagal kurį privalomuoju transporto priemonių draudimu, remiantis vienkartinę draudimo įmoką, turėtų būti draudžiama visoje Bendrijos teritorijoje. Todėl turėtų būti tiksliai nurodyta, kad nepažeidžiant valstybės narės nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su transporto priemonių registracija, nustatytų pareigų, draudimo apsauga turėtų galioti visą sutarties galiojimo terminą, nepriklausomai nuo to, ar transporto priemonė lieka tam tikrą laikotarpį kitoje valstybėje narėje.

(26) Apdraustojo interesų labai kiekvienas draudimo liudijimas turėtų užtikrinti, sumokėjus vieną draudimo įmoką, draudimo apsaugą kiekvienoje valstybėje narėje pagal tos valstybės teisės aktų reikalavimus arba draudimo apsaugą, pagal valstybės teisės aktus privalomą toje valstybėje, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, jei ši draudimo apsauga yra didesnė.

(27) Reikėtų imtis priemonių, kad būtų galima palengvinti draudimo apsaugos suteikimą iš vienos valstybės narės į kitą importuojamoms transporto priemonėms, net jeigu ta transporto priemonė dar neįregistruota paskirties valstybėje narėje. Turėtų būti sudaryta galimybė laikinai nukrypti nuo bendros taisyklės, pagal kurią nustatoma valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika. Trisdešimties dienų laikotarpiu nuo tos dienos, kai transporto priemonė pristatyta, tampa prieinama arba išsiunčiama pirkėjui, paskirties valstybė narė turėtų būti laikoma valstybe nare, kurioje yra draudimo rizika.

(28) Bet kuris asmuo, norintis sudaryti naują transporto priemonės draudimo sutartį su kitu draudiku, turėtų sugebėti pagrįsti informaciją apie su juo susijusius eismo įvykius ir žalos atlyginimo reikalavimus pagal ankstesnę sutartį. Draudėjas turėtų turėti teisę bet kada pareikalauti ataskaitos apie įvykius ar apie jų nebuvimą, susijusius su transporto priemone arba priemonėmis, apdraustomis pagal draudimo sutartį bent paskutinius penkerius sutartinių santykių metus. Draudimo įmonė arba bet kuri kita įstaiga, valstybės narės paskirta drausti privalomuoju draudimu arba teikti tokias pažymas, turėtų draudėjui

pateikti šią pažymą per penkiolika dienų nuo prašymo pateikimo dienos.

(29) Siekiant užtikrinti tinkamą motorinių transporto priemonių sukeltų įvykių metu nukentėjusių asmenų apsaugą, valstybės narės neturėtų leisti draudimo įmonėms remtis frančize nukentėjusio asmens atžvilgiu.

(30) Teisė pasinaudoti draudimo sutartimi ir tiesiogiai pateikti reikalavimą atlyginti žalą draudimo įmonei yra labai svarbi ginant nukentėjusį asmenį motorinės transporto priemonės sukulto įvykio atveju. Siekiant palengvinti veiksmingą ir greitą žalos sureguliuojimą bei kiek įmanoma išvengti brangiai kainuojančių teismo procesų, teisė tiesiogiai pareikšti ieškinį įvykį sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei turėtų būti numatyta visiems asmenims, nukentėjusiems motorinių transporto priemonių sukeltuose įvykiuose.

(31) Siekiant, kad motorinės transporto priemonės sukulto įvykio metu nukentėjusiam asmeniui būtų suteikta pakankama apsauga, turėtų būti išplėsta „motyvuoto žalos atlyginimo pasiūlymo“ procedūra, kad apimtų visus motorinių transporto priemonių sukeltus įvykius. Ta pati procedūra taip pat turėtų būti taikoma mutatis mutandis, jeigu žalos sureguliuojimą vykdo nacionalinių draudikų biurų sistema.

(32) Pagal 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (10) 11 straipsnio 2 dalį, ją skaitant kartu su 9 straipsnio 1 dalies b punkto nuostatomis, nukentėję asmenys gali pradėti teismo procesą prieš civilinės atsakomybės draudiką gyvenamosios vietos valstybėje narėje.

(33) Žaliąją kortelę išduodančių biurų sistema užtikrina greitą žalos reguliuojimą nukentėjusio asmens gyvenamosios vietos valstybėje, net tais atvejais, kai kita įvykio šalis yra atvykusi iš kitos Europos šalies.

(34) Nukentėjusioji šalis, sužalota eismo įvykyje, kuriam taikoma ši direktyva, ir kuris įvyko kitoje valstybėje narėje nei nukentėjusio asmens gyvenamoji valstybė, turėtų galėti pasinaudoti teise gyvenamosios vietos valstybėje reikalauti atlyginti žalą iš eismo įvykį sukėlusios valstybės draudimo įmonės atstovo, paskirto žalos sureguliuojimo reikalams. Toks sprendimas sudarytų sąlygas nagrinėti asmenų, sužalotų eismo įvykiuose, įvykiuose kitoje valstybėje narėje nei jo gyvenamosios vietos valstybė narė, žalos atlyginimą jiems įprasta tvarka.

(35) Sistema, kai nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybėje narėje yra paskiriamas atstovas žalos sureguliuojimo reikalams, neturi įtakos nei kiekvienu atskiru atveju taikomai materialinei teisei, nei jurisdikcijos klausimams.

(36) Nukentėjusiosios šalies teisė pareikšti tiesioginį ieškinį logiškai papildo tokio atstovo paskyrimą ir, be to, pagerina nukentėjusiųjų šalių, kurios patyrė žalą eismo įvykiuose kitoje valstybėje narėje nei jų gyvenamosios vietos valstybė narė, teisinę padėtį.

(37) Reikia numatyti, kad valstybė narė, kurioje draudimo įmonei yra išduotas leidimas, reikalautų, jog minėta įmonė paskirtų kitose valstybėse narėse gyvenančius ar įsisteigusius atstovus žalos sureguliuojimo reikalams, kurie kaupu visą būtina informaciją apie reikalavimus atlyginti žalą dėl tokių eismo įvykių bei imtųsi atitinkamų veiksmų draudimo įmonės vardu ir jos sąskaita tvarkytų reikalavimų atlyginti žalą klausimus, įskaitant žalos atlyginimo išmokėjimą. Šiems atstovams žalos sureguliuojimo reikalams turėtų būti suteikti pakankami įgaliojimai atstovauti draudimo įmonę santykiuose su asmenimis, patyrusiais žalą tokiuose eismo įvykiuose, taip pat atstovauti draudimo įmonę

nacionalinėse valdžios institucijose, o prireikus teismuose, jei tai suderinama su tarptautine privatinė teise dėl teismo jurisdikcijos suteikimo.

(38) Norint suteikti jurisdikciją valstybės narės, kurioje gyvena nukentėjusioji šalis, teismams, atstovo žalos sureguliuavimo reikalams veiklos nepakanka, jei to nenumato tarptautinės privatinės teisės normos dėl teismo jurisdikcijos suteikimo.

(39) Atstovų, atsakingų už žalos sureguliuimą, paskyrimas turėtų būti viena iš sąlygų, leidžiančių pradėti ir vykdyti draudimo veiklą, nurodytą 1973 m. liepos 24 d. Tarybos Pirmosios direktyvos 73/239/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (11) priedo A dalies 10 punkte, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę ir šios veiklos vykdymo sąlygas. Dėl to šiai sąlygai turėtų būti taikomas vienas bendras leidimas, kurį išduoda valstybės narės, kurioje draudimo įmonė įsteigia buveinę, valdžios institucijos, kaip nurodyta 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, iš dalies keičiančios Direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB (Trečioji ne gyvybės draudimo direktyva) (12) II antraštinėje dalyje. Ši sąlyga taip pat turėtų būti taikoma draudimo įmonėms, kurių buveinė yra už Bendrijos ribų, ir kurios yra gavusios leidimą vykdyti draudimo veiklą kurioje nors Bendrijos valstybėje narėje.

(40) Be garantijos, kad draudimo įmonė turėtų atstovą valstybėje, kurioje gyvena nukentėjusioji šalis, tikslinga užtikrinti ir konkrečią nukentėjusiosios šalies teisę, kad jos ginčas būtų išspręstas nedelsiant. Todėl nacionalinės teisės aktuose turėtų būti numatytos tinkamos veiksmingos ir sistemingos piniginės baudos ar joms prilygstančios administracinės sankcijos – pavyzdžiui, draudimas atlikti tam tikrus veiksmus, taikomas kartu su administracinėmis nuobaudomis, pareiga periodiškai teikti ataskaitas priežiūros institucijoms, patikrinimas vietoje, skelbimai nacionaliniame oficialiame leidinyje ir spaudoje, įmonės veiklos sustabdymas (draudimas tam tikrą laiką sudaryti naujas sutartis), specialaus priežiūros institucijų atstovo, įpareigoto stebėti, kad veikla būtų vykdoma pagal draudimo teisės aktus, paskyrimas, leidimo užsiimti šios rūšies veikla panaikinimas, sankcijų direktoriams ir vadovaujančiajam personalui taikymas, – kurios būtų taikomos, jeigu draudimo įmonė arba jos atstovas nesilaikytų pareigos pateikti per protingą laikotarpį žalos atlyginimo pasiūlymą. Tai neturėtų trukdyti taikyti kokią nors kitą tikslingą laikomą priemonę, ypač pagal priežiūros įstatymus. Vis dėlto reikalaujama, kad atsakomybė ir patirta žala nebūtų ginčijami, tam, kad draudimo įmonė galėtų per nustatytą terminą pateikti motyvuotą pasiūlymą. Motyvuotas žalos atlyginimo pasiūlymas turi būti pateiktas raštu ir jame turi būti nurodytas pagrindas, kuriuo remiantis įvertinta atsakomybė ir patirta žala.

(41) Be šių sankcijų, tikslinga numatyti, kad tais atvejais, kai pasiūlymas per nustatytą terminą nepateikiamas, nukentėjusiajai šaliai turėtų būti mokamos palūkanos nuo sumos, kurią nukentėjusiajai šaliai pasiūlo draudimo įmonė arba priteisia teismas. Jei valstybių narių galiojančiose nacionalinėse taisyklėse numatytas reikalavimas mokėti palūkanas už pavėluotą mokėjimą, šią nuostatą būtų galima įgyvendinti pateikiant nuorodą į šias taisykles.

(42) Eismo įvykiuose nukentėjusiosios šalys kartais susiduria su sunkumais nustatydamos draudimo įmonės, apdraudusios į eismo įvykį patekusios motorinės transporto priemonės valdytojų civilinę atsakomybę, pavadinimą.

(43) Paisydamos tokių nukentėjusiųjų šalių interesų, valstybės narės turėtų sukurti

informacijos centrus, kurie užtikrintų, kad tokią informaciją dėl bet kurio eismo įvykio, kurį sukėlė motorinė transporto priemonė, būtų galima gauti nedelsiant. Tokie informacijos centrai nukentėjusiosioms šalims taip pat turėtų teikti informaciją apie atstovus žalos sureguliuavimo reikalams. Būtina, kad šie informacijos centrai bendradarbiautų vienas su kitu ir greitai reaguotų į kitose valstybėse narėse esančių informacijos centrų prašymus suteikti informaciją apie atstovus žalos sureguliuavimo reikalams. Būtų tikslinga, kad šie centrai rinktų informaciją apie tai, kada faktiškai baigiasi draudimo apsaugos galiojimas, o ne apie liudijimo pradinio termino pabaigą, jei nenutraukus sutarties, ji automatiškai pratęsiamą.

(44) Būtina numatyti konkrečią nuostatą transporto priemonėms (pavyzdžiui, tarnybinėms arba karinėms transporto priemonėms), kurių privalomam civilinės atsakomybės draudimui taikomos išimtys.

(45) Nukentėjusioji šalis gali būti teisėtai suinteresuota gauti informaciją apie transporto priemonės savininko ar ją paprastai vairuojančio asmens arba registruoto valdytojo tapatybę, jeigu, pavyzdžiui, žalą atlyginti gali tik šie asmenys, nes transporto priemonė nėra tinkamai apdrausta arba žala viršija draudimo sumą; tokia informacija taip pat turėtų būti teikiama.

(46) Tam tikra teikiama informacija, pavyzdžiui, transporto priemonės savininko ar ją paprastai vairuojančio asmens vardas, pavardė ir adresas, draudimo liudijimo numeris arba transporto priemonės registracijos numeris, yra asmens duomenys pagal 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (13). Tvarkant tokius duomenis, kurie yra reikalingi pagal šią direktyvą, būtina laikytis taikant Direktyvą 95/46/EB priimtų nacionalinių priemonių. Transporto priemonę paprastai vairuojančio asmens vardas, pavardė ir adresas turėtų būti pranešami tik tuo atveju, kai tokia galimybė yra numatyta nacionalinės teisės aktuose.

(47) Būtina priimti nuostatas dėl žalos atlyginimo įstaigos, į kurią nukentėjusioji šalis galėtų kreiptis, kai draudimo įmonė nėra paskyrusi atstovo arba akivaizdžiai delsia apmokėti žalą, arba kai draudimo įmonės negalima nustatyti, kuri užtikrintų, kad nukentėjusioji šalis neliks be žalos atlyginimo, į kurią ji turi teisę. Žalos atlyginimo įstaiga turėtų veikti tik retais išimtiniais atvejais, kai draudimo įmonė nevykdo savo pareigų, nepaisydama atgrasomojo galimų sankcijų poveikio.

(48) Žalos atlyginimo įstaigos vaidmuo – išnagrinėti reikalavimą atlyginti žalą tais atvejais, kai nukentėjusiosios šalies patirtą žalą galima objektyviai nustatyti, bei žalos atlyginimo įstaiga turėtų patikrinti tik tai, ar žalos atlyginimo pasiūlymas pateiktas per nustatytą laiką ir nustatyta tvarka, nevertindama jo iš esmės.

(49) Juridiniams asmenims, kurie pagal įstatymą perima nukentėjusiosios šalies teisę pateikti reikalavimus atlyginti žalą eismo įvykį sukėlusiam asmeniui arba jo draudimo įmonei (pavyzdžiui, kitos draudimo įmonės arba socialinio draudimo įstaigos), neturėtų būti suteikta teisė pateikti atitinkamus reikalavimus žalos atlyginimo įstaigai.

(50) Žalos atlyginimo įstaiga turėtų turėti teisę perimti teises, kai ji išmoka žalos atlyginimą nukentėjusiam asmeniui. Kad žalos atlyginimo įstaigai būtų lengviau išreikalauti žalos atlyginimą iš draudimo įmonės, kai ši nėra paskyrusi atstovo arba akivaizdžiai delsia apmokėti žalą, nukentėjusiosios šalies valstybės žalos atlyginimo įstaiga taip pat turėtų automatiškai turėti teisę reikalauti, kad atitinkama valstybės, kurioje yra įsisteigusi minėta draudimo įmonė, žalos atlyginimo įstaiga jai gražintų išmokėtą

žalos atlyginimą, ir kartu perimtų nukentėjusiosios šalies teises. Ši įstaiga turi geriausias sąlygas pareikšti regresinį ieškinį draudimo įmonei.

(51) Nors valstybės narės gali nustatyti, jog žalos atlyginimo įstaigai pateikiami reikalavimai atlyginti žalą yra subsidiariniai, nereikėtų reikalauti, kad nukentėjusioji šalis reikalavimus pirmiausia pateiktų eismo įvykį sukėlusiam asmeniui, o tik po to žalos atlyginimo įstaigai. Šiuo atveju nukentėjusiosios šalies padėtis turėtų būti bent jau tokia pat, kaip ir tais atvejais, kai reikalavimas atlyginti žalą pateikiamas garantijų fondui.

(52) Ši sistema galėtų veikti pagal valstybių narių įsteigtų ar patvirtintų žalos atlyginimo įstaigų susitarimą, kuris apibrėžtų jų funkcijas, pareigas ir kompensavimo tvarką.

(53) Kai neįmanoma nustatyti transporto priemonės draudiko, reikia numatyti, kad galutinis nukentėjusiosios šalies žalos atlygintojas būtų šio tikslu numatytas garantinis fondas, esantis toje valstybėje narėje, kurioje yra įprastinė neapdraustos transporto priemonės, kuria buvo sukeltas eismo įvykis, buvimo vieta. Kai transporto priemonės nustatyti neįmanoma, būtina numatyti, kad galutinis žalos atlygintojas būtų šiuo tikslu numatytas fondas toje valstybėje narėje, kurioje įvyko eismo įvykis.

(54) Ši direktyva neturėtų pažeisti valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminais, nurodytais I priedo B dalyje,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje:

1. transporto priemonė – bet kokia mechanine energija varoma motorinė transporto priemonė, skirta važiuoti žeme, bet ne bėgiais, ir bet kokia sukabinta arba nesukabinta priekaba;
2. nukentėjusioji šalis – bet kuris asmuo, turintis teisę gauti transporto priemone padarytos bet kokios žalos atlyginimą;
3. nacionalinis draudikų biuras – profesinė organizacija, įsteigta pagal 1949 m. sausio 25 d. Jungtinių Tautų Europos ekonomikos reikalų komisijos Vidaus transporto komiteto Kelių transporto pakomitečio Rekomendaciją Nr. 5, vienijanti draudimo įmones, turinčias leidimą valstybėje užsiimti motorinių transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu;
4. „teritorija, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta“ yra:
 - a) valstybės, kurios registracijos numerius turi transporto priemonė, teritorija,

nepriklausomai nuo to, ar šie registracijos numeriai yra nuolatiniai ar laikini;

b) tais atvejais, kai tam tikros rūšies transporto priemonei registracija nereikalinga, bet ši transporto priemonė turi draudimo numerį arba registracijos numerį atitinkantį skiriamąjį ženklą – tos valstybės, kurioje išduotas draudimo numeris arba toks ženklas, teritorija;

c) tais atvejais, kai tam tikros rūšies transporto priemonei nereikalingi nei registracijos numeriai, nei draudimo numeriai, nei skiriamasis ženklas – tos valstybės teritorija, kurioje gyvena transporto priemonės valdytojas; arba

d) tais atvejais, kai į įvykį patekusi transporto priemonė neturi jokio registracijos numerio arba jos registracijos numeris neatitinka arba nebeatitinka šios transporto priemonės, valstybės, kurioje įvyko įvykis, teritorija, siekiant atlyginti žalą, kaip numatyta 2 straipsnio a punkte arba 10 straipsnyje;

5. Žalioji kortelė – pagal 1949 m. sausio 25 d. Jungtinių Tautų Europos ekonomikos reikalų komisijos Vidaus transporto komiteto Kelių transporto pakomitečio Rekomendaciją Nr. 5 nacionalinio biuro vardu išduotas tarptautinis draudimo liudijimas;

6. draudimo įmonė – įmonė, gavusi oficialų leidimą pagal Direktyvos 73/239/EEB 6 straipsnį arba 23 straipsnio 2 dalį;

7. įstaiga – draudimo įmonės pagrindinė buveinė, atstovybė ar filialas, kaip apibrėžta 1988 m. birželio 22 d. Antrosios Tarybos direktyvos 88/357/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, apibrėžianti nuostatas, padedančias veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas (14) 2 straipsnio c punkte.

2 straipsnis

Taikymo sritis

4, 6, 7 ir 8 straipsnių nuostatos taikomos transporto priemonėms, kurių įprastinė buvimo vieta yra valstybės narės teritorijoje:

a) kai nacionalinių draudikų biurai yra sudarę susitarimą, pagal kurį kiekvienas nacionalinis biuras pagal savo valstybės privalomojo draudimo teisės aktus užtikrina žalos sureguliuojimą jo teritorijoje įvykus draudžiamajam įvykiui, padarytam transporto priemone, kurios įprastinė buvimo vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, nepriklausomai nuo to, ar ši transporto priemonė yra apdrausta;

b) nuo Komisijos nustatytos datos po to, kai ji, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, įsitikina, jog toks susitarimas yra sudarytas;

c) šio susitarimo galiojimo laikotarpiu.

3 straipsnis

Pareiga apdrausti transporto priemones

Kiekviena valstybė narė, laikydama 5 straipsnio, imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad būtų apdrausta transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė.

Apdraustosios atsakomybės apimtis ir draudimo sąlygos nustatomos remiantis pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis.

Kiekviena valstybė narė imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad draudimo sutartis taip pat užtikrintų apsaugą:

- a) pagal kitose valstybėse narėse galiojančius teisės aktus – tų valstybių teritorijoje patirtos žalos atveju;
- b) žalos, valstybės narės piliečių patirtų tiesioginėje kelionėje tarp dviejų teritorijų, kuriose galioja Sutartis, atveju, jeigu už teritoriją, per kurią vykstama, nėra atsakingo nacionalinio draudikų biuro; tokiu atveju patyrus žalą, draudimo užtikrinama apsauga yra užtikrinama pagal toje valstybėje narėje, kurios teritorijoje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, galiojančius nacionalinės teisės aktus dėl privalomojo draudimo.

Pirmoje pastraipoje nurodytas draudimas privalo suteikti draudimo apsaugą ir dėl žalos turtui, ir dėl žalos asmeniui.

4 straipsnis

Draudimo patikrinimai

Valstybės narės netikrina transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, ir transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra trečiojoje valstybėje, tačiau kuriomis atvykstama iš kitos valstybės narės teritorijos, civilinės atsakomybės draudimo. Tačiau jos gali atlikti nesistemingus draudimo patikrinimus, jeigu jie yra nediskriminuojantys ir vykdomi tik kaip kontrolės, skirtos patikrinti ne tik draudimą, dalis.

5 straipsnis

Nukrypti nuo pareigos apdrausti transporto priemonės leidžiančios nuostatos

1. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 straipsnio nuostatų dėl tam tikrų fizinių arba viešųjų ar privačių juridinių asmenų; atitinkama valstybė sudaro tokių asmenų sąrašą ir pateikia jį kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

Įtvirtindama tokias nukrypti leidžiančias nuostatas, valstybė narė imasi atitinkamų priemonių, užtikrinančių, kad būtų atlyginta už tokiems asmenims priklausančiomis transporto priemonėmis jos ir kitų valstybių narių teritorijoje sukeltą žalą.

Ši valstybė narė toje valstybėje, kurioje atsirado žala, paskiria instituciją ar įstaigą, atsakingą už žalos atlyginimą nukentėjusiosioms šalims pagal tos valstybės įstatymus tais atvejais, kai netaikomas 2 straipsnio a punktas.

Ji perduoda Komisijai nuo pareigos privalomai apsidrausti atleistų asmenų ir institucijų ar įstaigų, atsakingų už žalos atlyginimą, sąrašą.

Komisija šį sąrašą paskelbia.

2. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 straipsnio nuostatų dėl tam tikrų transporto priemonių rūšių arba tam tikrų transporto priemonių, turinčių specialų registracijos numerį; atitinkama valstybė narė sudaro tokių transporto priemonių rūšių bei tokių

transporto priemonių sąrašą ir perduoda jį kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

Tokiu atveju valstybės narės užtikrina, kad pirmoje pastraipoje nurodytos transporto priemonės vertinamos taip pat, kaip transporto priemonės, kurių atžvilgiu neįvykdyta 3 straipsnyje numatyta pareiga apdrausti.

Valstybės narės, kurioje įvyko įvykis, žalos atlyginimo įstaiga gali pateikti reikalavimą garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta.

Nuo 2010 m. birželio 11 d. valstybės narės praneša Komisijai apie šios dalies įgyvendinimą ir praktinį taikymą.

Išnagrinėjusi šiuos pranešimus, Komisija prireikus pateikia pasiūlymus dėl šių nukrypti leidžiančių nuostatų pakeitimo arba panaikinimo.

6 straipsnis

Nacionaliniai draudikų biurai

Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad, atsitikus jos teritorijoje įvykiui, sukeltam transporto priemonės, kurios įprastinė buvimo vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, nacionalinis draudikų biuras, nepažeidžiant 2 straipsnio a punkte numatytos pareigos, gautų informaciją:

a) apie teritoriją, kurioje yra įprastinė tokios transporto priemonės buvimo vieta ir apie jos registracijos ženklą, jeigu toks yra;

b) kiek įmanoma, apie transporto priemonės draudimo duomenis, paprastai įrašomus žaliwoje kortelėje, kuriuos turi transporto priemonės valdytojas, jei tokių duomenų reikalaujama valstybėje narėje, kurios teritorijoje yra įprastinė šios transporto priemonės buvimo vieta.

Kiekviena valstybė narė taip pat užtikrina, kad biuras perduotų a ir b punktuose nurodytą informaciją valstybės, kurios teritorijoje yra įprastinė pirmoje pastraipoje nurodytos transporto priemonės buvimo vieta, nacionaliniam draudikų biurui.

2 SKYRIUS

NUOSTATOS DĖL TRANSPORTO PRIEMONIŲ, KURIŲ ĮPRASTINĖ BUVIMO VIETA YRA TREČIOJOJE VALSTYBĖJE

7 straipsnis

Nacionalinės priemonės dėl transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra trečiojoje valstybėje

Kiekviena valstybė narė imasi tinkamų priemonių užtikrinti, kad transporto priemonės, kurių įprastinė buvimo vieta yra trečiojoje valstybėje, kuriomis atvykstama į teritoriją, kurioje galioja Sutartis, būtų naudojamos jos teritorijoje tik jeigu draudimu užtikrinama

apsauga pagal įvairių valstybių narių teisės aktus dėl privalomojo transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo nuo bet kokios šiomis transporto priemonėmis padarytos žalos visoje Sutarties galiojimo teritorijoje.

8 straipsnis

Transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra trečiojoje valstybėje, dokumentai

1. Kiekviena transporto priemonė, kurios įprastinė buvimo vieta yra trečiojoje valstybėje, prieš atvykstant į Sutarties galiojimo teritoriją, privalo turėti galiojančią žaliąją kortelę arba pasienio draudimo pažymėjimą, patvirtinančius, kad ši transporto priemonė yra apdrausta pagal 7 straipsnio reikalavimus.

Tačiau transporto priemonės, kurių įprastinė buvimo vieta yra trečiojoje valstybėje, prilyginamos transporto priemonėms, kurių įprastinė buvimo vieta yra Bendrijoje, jeigu visų valstybių narių nacionaliniai biurai atskirai pagal savo nacionalinės teisės aktuose dėl privalomojo draudimo nustatytas sąlygas užtikrina, kad, atsitikus jų teritorijoje tokių transporto priemonių sukeltiems įvykiams, žala bus atlyginta.

2. Kai Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, patvirtina, kad priimti 1 dalies antroje pastraipoje minimi įsipareigojimai, ji nustato, nuo kurios datos ir kokioms transporto priemonių rūšims valstybės narės nebereikalaus pateikti 1 dalies pirmoje pastraipoje minėtų dokumentų.

3 SKYRIUS

MAŽIAUSIOS PRIVALOMOJO DRAUDIMO SUMOS

9 straipsnis

Mažiausios sumos

1. Nepažeisdama jokių didesnių garantijų, kurias gali nustatyti valstybės narės, kiekviena valstybė narė reikalauja, kad 3 straipsnyje nurodytos privalomojo draudimo sumos būtų ne mažesnės kaip:

a) žalos asmeniui atveju – mažiausia atlyginama suma, sudaranti 1 000 000 EUR kiekvienam nukentėjusiam asmeniui arba 5 000 000 EUR kiekvienam įvykiui, nepriklausomai nuo nukentėjusių asmenų skaičiaus;

b) žalos turtui atveju – 1 000 000 EUR kiekvienam įvykiui, nepriklausomai nuo nukentėjusių asmenų skaičiaus.

Jei būtina, valstybės narės gali nustatyti pereinamąjį laikotarpį, ne ilgesnį kaip iki 2012 m. birželio 11 d., per kurį jos mažiausias atlyginamas sumas turi pritaikyti prie pirmoje pastraipoje nurodytų sumų.

Valstybės narės, nustačiusios tokį pereinamąjį laikotarpį, praneša apie tai Komisijai ir nurodo pereinamojo laikotarpio trukmę.

Tačiau, ne vėliau kaip iki 2009 m. gruodžio 11 d. valstybės narės padidina garantijų sumas bent iki pusės pirmoje pastraipoje nustatytų lygių.

2. Kas penkeri metai nuo 2005 m. birželio 11 d. arba nuo 1 dalies antroje pastraipoje nurodyto pereinamojo laikotarpio pabaigos šioje dalyje nurodytos sumos peržiūros atsižvelgiant į Europos vartotojų kainų indeksą (EVKI), kaip numatyta Reglamente (EB) Nr. 2494/95.

Sumos koreguojamos automatiškai. Tokios sumos didinamos pagal santykinį pokytį, kurį nurodo EVKI atitinkamam laikotarpiui, t. y. penkeriems metams prieš pat pirmoje pastraipoje nurodytą peržiūrą, ir suapvalinamos iki 10 000 EUR kartotinio.

Komisija apie pakoreguotas sumas praneša Europos Parlamentui ir Tarybai bei užtikrina jų paskelbimą Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

4 SKYRIUS

ŽALOS, PADARYTOS NENUSTATYTA TRANSPORTO PRIEMONE ARBA TOKIA TRANSPORTO PRIEMONE, KURIOS ATŽVILGIU NEĮVYKDYTA 3 STRAIPSNYJE NUMATYTA PAREIGA APDRAUSTI, ATLYGINIMAS

10 straipsnis

Už žalos atlyginimą atsakinga įstaiga

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia arba įgalioja įstaigą, kurios užduotis – atlyginti, bent pagal privalomojo draudimo ribas, žalą, padarytą turtui arba asmeniui nenustatyta transporto priemone arba tokia transporto priemone, kurios atžvilgiu neįvykdyta 3 straipsnyje numatyta pareiga apdrausti.

Pirmoji pastraipa nepažeidžia valstybių narių teisės pripažinti arba ne šios įstaigos mokamo žalos atlyginimo subsidiariniu, taip pat jų teisės reglamentuoti žalos sureguliuojimą tarp šios įstaigos ir už įvykį atsakingo asmens arba asmenų bei kitų draudikų arba socialinio draudimo įstaigų, privalančių išmokėti nukentėjusiam asmeniui atlyginimą už to paties įvykio sukeltą žalą. Vis dėlto valstybės narės negali leisti šiai įstaigai nustatyti žalos atlyginimo sąlygos, kad nukentėjęs asmuo privalo bet kuriuo būdu įrodyti, jog atsakingas asmuo negali mokėti arba atsisako tą daryti.

2. Nukentėjęs asmuo bet kuriuo atveju gali tiesiogiai kreiptis į šią įstaigą, kuri, remdamasi informacija, kurią jos prašymu pateikia nukentėjęs asmuo, privalo duoti jam pagrįstą atsakymą apie bet kokio žalos atlyginimo mokėjimą.

Tačiau valstybės narės gali leisti šiai įstaigai nemokėti žalos atlyginimo tokiems asmenims, kurie savo noru naudojami žala sukėlusia transporto priemone, jeigu įstaiga gali įrodyti, kad jie žinojo, jog transporto priemonė buvo neapdrausta.

3. Valstybės narės gali riboti šios įstaigos mokamą žalos atlyginimą arba leisti jo nemokėti, jeigu žala turtui sukėlė nenustatyta transporto priemonė.

Vis dėlto, jeigu įstaiga bet kuriam dėl to paties įvykio, kurio metu žalą turtui sukėlė nenustatyta transporto priemonė, nukentėjusiam asmeniui išmokėjo žalos atlyginimą dėl

patirtos didelės žalos asmeniui, valstybės narės negali leisti neatlyginti žalos turtui remiantis tuo, kad transporto priemonė nenustatyta. Nepaisant to, valstybės narės gali numatyti ne didesnę kaip 500 EUR frančizę, už kurią atsakingas pats žalą turtui patyręs nukentėjęs asmuo.

Sąlygos, kada žala asmeniui turi būti laikoma didele, nustatomos pagal valstybės narės, kurioje įvyksta įvykis, teisės aktus ar administracines nuostatas. Šiuo atžvilgiu valstybės narės gali atsižvelgti, inter alia, ar dėl šių sužalojimų buvo reikalingas gydymas ligoninėje.

4. Kiekviena valstybė narė šios įstaigos mokamą žalos atlyginimą reglamentuoja įstatymais ir kitais teisės aktais, nepažeidžiant bet kurios kitos praktikos, kuri yra palankesnė nukentėjusiam asmeniui.

11 straipsnis

Ginčai

Iškilus ginčui tarp 10 straipsnio 1 dalyje minimos įstaigos ir civilinės atsakomybės draudiko dėl to, kuris iš jų turi atlyginti žalą nukentėjusiam asmeniui, valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, kad viena iš šių šalių būtų paskirta privalanti nedelsiant iš pradžių atlyginti žalą nukentėjusiam asmeniui.

Jeigu galutinai nusprendžiama, kad visą žalos atlyginimą arba jo dalį turėjo sumokėti kita šalis, ta kita šalis atitinkamai atlygina sumokėjusiai šaliai.

5 SKYRIUS

SPECIALIOS NUKENTĖJUSIŲ ASMENŲ KATEGORIJOS, IŠIMTIES SĄLYGOS, VIENKARTINĖ ĮMOKA, IŠ VIENOS VALSTYBĖS NARĖS Į KITĄ IŠSIUNČIAMOS TRANSPORTO PRIEMONĖS

12 straipsnis

Specialios nukentėjusių asmenų kategorijos

1. Nepažeidžiant 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, 3 straipsnyje minimas draudimas apima atsakomybę dėl visiems keleiviams, išskyrus vairuotoją, padarytos žalos dėl transporto priemonės naudojimo.

2. Apdraustojo, vairuotojo, ar bet kurio kito asmens, kuris pagal civilinę teisę įvykio atveju turi atsakyti ir kurio atsakomybė apdrausta 3 straipsnyje nurodytu draudimu, šeimos nariams draudimo apsaugos žalos jų asmeniui atveju negalima netaikyti dėl jų ryšio su tuo asmeniu.

3. 3 straipsnyje nurodytas draudimas apima draudimo apsaugą žalos asmeniui ir turtui atveju, jei tą žalą patiria pėstieji, dviratininkai ir kiti nemotorinių transporto priemonių valdytojai, kurie pagal nacionalinę civilinę teisę dėl įvykio, susijusio su motorine transporto priemone, turi teisę į padarytos žalos atlyginimą.

Šis straipsnis nepažeidžia nei nuostatų dėl civilinės atsakomybės, nei nuostatų dėl žalos

dydžio.

13 straipsnis

Išimties sąlygos

1. Kiekviena valstybė narė imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad taikant 3 straipsnį įvykio metu nukentėjusių trečiųjų asmenų reikalavimų atlyginti žalą atžvilgiu laikomos niekinėmis visos teisės aktų nuostatos ar bet kokios sutarties sąlygos, įtrauktos į draudimo liudijimą, išduotą pagal 3 straipsnio reikalavimus, ir pagal kurias draudimo apsauga nesuteikiama transporto priemonėms, kuriomis naudojasi arba jas vairuoja:

- a) asmenys, kurie nėra tiesiogiai ar netiesiogiai tam įgalioti;
- b) asmenys, neturintys vairuotojo pažymėjimo, suteikiančio teisę vairuoti atitinkamą transporto priemonę;
- c) asmenys, kurie nesilaiko teisės aktuose numatytų techninių reikalavimų dėl atitinkamos transporto priemonės būklės ar saugos reikalavimų.

Tačiau pirmoje pastraipos a punkte nurodytos nuostatos ar sąlygos gali būti taikomos tokių asmenų atžvilgiu, kurie savo noru naudojami žalą sukėlusia transporto priemone, jeigu draudikas gali įrodyti, kad jie žinojo, jog ta transporto priemonė buvo pavogta.

Valstybės narės gali, atsitikus jų teritorijoje įvykiui, netaikyti pirmosios pastraipos nuostatų tuo atveju, jeigu nukentėjusiam asmeniui jo patirtą žalą gali atlyginti socialinės apsaugos įstaiga, ir tiek, kiek žalos dalis jam gali būti atlyginta.

2. Jeigu transporto priemonė buvo pavogta arba užvaldyta prievarta, valstybės narės gali nustatyti, kad šio straipsnio 1 dalyje numatytais sąlygomis žalą atlygina 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta įstaiga, o ne draudikas. Kai transporto priemonės įprastinė buvimo vieta yra kitoje valstybėje narėje, ši įstaiga negali pateikti reikalavimo atlyginti žalą jokiai tos valstybės narės įstaigai.

Valstybė narė, kuri nustato, kad pavogta arba prievarta užvaldyta transporto priemone padarytą žalą atlygina 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta įstaiga, turtui padarytos žalos atveju gali nustatyti ne didesnę kaip 250 EUR frančizę, už kurią atsakingas pats nukentėjęs asmuo.

3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad visos į draudimo liudijimą įtrauktos teisės aktų nuostatos ar sutarčių sąlygos, pagal kurias keleiviui nesuteikiama tokia draudimo apsauga, remiantis tuo, kad jis žinojo arba turėjo žinoti, jog transporto priemonės vairuotojas įvykio metu buvo paveiktas alkoholio arba kitų kvaišalų, būtų laikomos negaliojančiomis tokio keleivio reikalavimo atlyginti žalą atžvilgiu.

14 straipsnis

Vienkartinė įmoka

Valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad visos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartys:

- a) vienkartinės įmokos pagrindu ir visą sutarties terminą galiotų visoje Bendrijos

teritorijoje, įskaitant bet kurį laikotarpį, kai sutarties termino metu transporto priemonė yra kitose valstybėse narėse; ir

b) tos pačios vienkartinės įmokos pagrindu užtikrintų kiekvienoje valstybėje narėje tokią draudimo apsaugą, kurios reikalaujama pagal tos valstybės įstatymus, arba draudimo apsaugą, pagal įstatymus privalomą toje valstybėje narėje, kurioje yra įprastinė transporto priemonės buvimo vieta, jei ši apsauga yra didesnė.

15 straipsnis

Transporto priemonės, išsiųstos iš vienos valstybės narės į kitą

1. Nukrypstant nuo Direktyvos 88/357/EEB 2 straipsnio d punkto antros įtraukos, jei transporto priemonė išsiunčiama iš vienos valstybės narės į kitą, valstybė narė, kurioje yra draudimo rizika, laikoma paskirties valstybe nare iš karto po to, kai pirkėjas patvirtina, kad transporto priemonė pristatyta, per trisdešimt dienų laikotarpį, net jeigu ši transporto priemonė paskirties valstybėje narėje nebuvo oficialiai įregistruota.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytu laikotarpiu transporto priemonė, būdama neapdrausta, patenka į įvykį, 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta įstaiga paskirties valstybėje narėje atsako už 9 straipsnyje numatytą žalos atlyginimą.

6 SKYRIUS

PAŽYMA, FRANČIZĖS, TIESIOGINIS IEŠKINYS

16 straipsnis

Pažyma apie trečiosios šalies žalos atlyginimo reikalavimus

Valstybės narės užtikrina draudėjo teisę bet kuriuo metu prašyti pažymos apie trečiosios šalies žalos atlyginimo reikalavimus, susijusius su transporto priemone ar priemonėmis, apdraustomis draudimo sutartimi mažiausiai paskutinius penkerius sutartinių santykių metus, arba apie tokių žalos atlyginimo reikalavimų nebuvimą.

Draudimo įmonė arba įstaiga, kurią valstybė narė galėjo paskirti teikti privalomojo draudimo paslaugas arba išduoti tokias pažymas, pateikia šią pažymą draudėjui per penkiolika dienų nuo prašymo pateikimo.

17 straipsnis

Frančizės

3 straipsnyje nurodyto draudimo atveju draudimo įmonės nesiremia frančizėmis įvykio metu nukentėjusiosios šalies atžvilgiu.

18 straipsnis

Teisė pareikšti tiesioginį ieškinį

Valstybės narės užtikrina, kad nukentėjusiosios šalys pagal 3 straipsnį apdraustos transporto priemonės sukeltuose įvykiuose, turėtų teisę tiesiogiai pareikšti ieškinį įvykį sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei.

7 SKYRIUS

ŽALOS ATLYGINIMAS, KAI ĮVYKĮ SUKELIA TRANSPORTO PRIEMONĖ, APDRAUSTA PAGAL 3 STRAIPSNĮ

19 straipsnis

Žalos atlyginimo procedūra

Valstybės narės nustato 22 straipsnyje nurodytą žalos atlyginimo procedūrą, kai įvykį sukelia transporto priemonė, apdrausta pagal 3 straipsnį.

Tais įvykių atvejais, kai žalą galima atlyginti pagal nacionalinių draudikų biurų sistemą, numatytą 2 straipsnyje, valstybės narės nustato tą pačią procedūrą, kaip nustatytoji 22 straipsnyje.

Taikant šią procedūrą bet kokia nuoroda į draudimo įmonę suprantama kaip nuoroda į nacionalinius draudikų biurus.

20 straipsnis

Specialios nuostatos, susijusios su žalos atlyginimu nukentėjusiosioms šalims patyrusioms žalą dėl įvykio, įvykusio kitoje valstybėje narėje nei jų gyvenamosios vietos valstybė narė

1. 20–26 straipsnių tikslas – nustatyti specialias nuostatas, taikomas nukentėjusiosioms šalims, turinčioms teisę į žalos, patirtos eismo įvykiuose, įvykusiųose kitoje valstybėje narėje nei jų gyvenamosios vietos valstybė narė, ir kuriuos sukėlė valstybėje narėje apdraustos transporto priemonės, kurioje yra jų įprastinė buvimo vieta, atlyginimą.

Nepažeidžiant trečiųjų valstybių teisės aktų dėl civilinės atsakomybės ir tarptautinės privatinės teisės, šios nuostatos taip pat taikomos nukentėjusiosioms šalims, gyvenančioms kurioje nors valstybėje narėje, ir turinčioms teisę į žalos, patirtos eismo įvykiuose, įvykusiųose trečiosiose valstybėse, kurių nacionaliniai draudikų biurai yra žaliosios kortelės sistemos nariai, kai tuos eismo įvykius sukėlė valstybėje narėje apdraustos transporto priemonės, kurioje yra jų įprastinė buvimo vieta, atlyginimą.

2. 21 ir 24 straipsniai taikomi tik eismo įvykiams, sukeltiems transporto priemone:

- a) kurią apdraudė įstaiga, esanti kitoje valstybėje narėje nei nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybė narė; ir
- b) kurios įprastinė buvimo vieta yra kitoje valstybėje narėje nei nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybė narė.

21 straipsnis

Atstovai žalos suregulavimo reikalams

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, kad visos draudimo įmonės, apdraudžiančios Direktyvos 73/239/EEB priedo A dalies 10 draudimo grupėje nurodytus rizikos atvejus, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę, kiekvienoje valstybėje narėje, išskyrus valstybę, kurioje jos yra gavusios oficialų leidimą, paskirtų atstovą žalos suregulavimo reikalams.

Atstovas žalos suregulavimo reikalams atsako už reikalavimų, susijusių su 20 straipsnio 1 dalyje minėtais eismo įvykiais, nagrinėjimą ir suregulavimą.

Atstovas žalos suregulavimo reikalams turi nuolat gyventi arba būti įsisteigęs toje valstybėje narėje, kurioje jis yra paskirtas.

2. Atstovą žalos suregulavimo reikalams draudimo įmonė skiria savo nuožiūra.

Valstybės narės negali riboti jos pasirinkimo.

3. Atstovas žalos suregulavimo reikalams gali dirbti vienai ar kelioms draudimo įmonėms.

4. Atstovas žalos suregulavimo reikalams kaupia visą žalos atlyginimui reikalingą informaciją ir imasi būtinų priemonių, kad būtų susitarta dėl žalos atlyginimo.

Reikalavimas paskirti atstovą žalos suregulavimo reikalams neatima iš nukentėjusiosios šalies ar jos draudimo įmonės teisės pareikšti ieškinį tiesiogiai eismo įvykį sukėlusiam asmeniui ar jo draudimo įmonei.

5. Atstovas žalos suregulavimo reikalams turi turėti pakankamus įgaliojimus atstovauti draudimo įmonei jos santykiuose su nukentėjusiosiomis šalimis 20 straipsnio 1 dalyje minėtais atvejais ir visiškai patenkinti jų prašymus atlyginti žalą.

Jis privalo nagrinėti atvejį nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybės narės oficialiaja (-iosiomis) kalba (-omis).

6. Atstovo žalos suregulavimo reikalams paskyrimas savaimė nėra filialo, kaip apibrėžta Direktyvos 92/49/EEB 1 straipsnio b punkte, atidarymas, o atstovas žalos suregulavimo reikalams nelaikomas draudimo įstaiga, kaip apibrėžta Direktyvos 88/357/EEB 2 straipsnio c punkte, arba įstaiga, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 44/2001.

22 straipsnis

Žalos atlyginimo procedūra

Valstybės narės turi nustatyti pareigas, kurių neįvykdžius taikomos veiksmingos ir sistemingos piniginės arba lygiavertės administracinės sankcijos, siekiant užtikrinti, kad per tris mėnesius nuo tos dienos, kai nukentėjusioji šalis tiesiogiai eismo įvykį sukėlusio asmens draudimo įmonei arba jos atstovui žalos suregulavimo reikalams pateikė reikalavimą atlyginti žalą:

a) už eismo įvykį atsakingo asmens draudimo įmonė arba jos atstovas žalos suregulavimo reikalams pateiktą motyvuotą žalos atlyginimo pasiūlymą, jeigu

atsakomybė nėra ginčijama ir žala yra apskaičiuota; arba

b) draudimo įmonė, kuriai skirtas reikalavimas atlyginti žalą, arba jos atstovas žalos sureguliuavimo reikalams pateiktą pagrįstą atsakymą visais reikalavime išdėstytais klausimais, jeigu atsakomybė nekyla arba nėra aiškiai įrodyta, arba jeigu žala nėra visiškai apskaičiuota.

Valstybės narės priima nuostatas, kuriomis užtikrinama, kad jeigu per tris mėnesius nepateikiamas joks pasiūlymas, mokamos palūkanos nuo žalos atlyginimo sumos, kurią nukentėjusiajai šaliai pasiūlo draudimo įmonė arba priteisia teismas.

23 straipsnis

Informacijos centrai

1. Kad nukentėjusioji šalis galėtų pateikti prašymą atlyginti žalą, kiekviena valstybė narė įsteigia arba įgalioja informacijos centrą, kuris atsako:

a) už registrą, į kurį įtraukiama ši informacija:

i) transporto priemonės, kurios įprastinė buvimo vieta yra atitinkamos valstybės teritorijoje, registracijos numeris;

ii) draudimo liudijimų, kuriais apdraudžiamos Direktyvos 73/239/EEB priedo A dalies 10 punkte nurodytos šių priemonių valdytojų rizikos, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę, numeriai, o jeigu liudijimo galiojimo laikas yra pasibaigęs, taip pat ir draudimo apsaugos galiojimo pabaigos data;

iii) draudimo įmonių, apdraudžiančių Direktyvos 73/239/EEB priedo A dalies 10 punkte nurodytas transporto priemonių valdytojų rizikas, išskyrus vežėjo civilinę atsakomybę, pavadinimai ir jų pagal šios direktyvos 21 straipsnį paskirtų atstovų žalos sureguliuavimo reikalams vardai, pavardės arba pavadinimai, kurie pagal šio straipsnio 2 dalį pranešami informacijos centrams;

iv) transporto priemonių, kurioms kiekvienoje valstybėje narėje pagal 5 straipsnio 1 ir 2 dalis taikomos privalomojo civilinės atsakomybės draudimo nukrypti leidžiančios nuostatos, sąrašas;

v) informacija, susijusi su iv punkte minėtomis transporto priemonėmis:

— institucija arba įstaiga, pagal 5 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą paskirta atsakinga už žalos atlyginimo išmokėjimą nukentėjusiosioms šalims tais atvejais, kai netaikoma 2 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta procedūra, jeigu transporto priemonei taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos 5 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje;

— įstaigos, apdraudusios transporto priemonę valstybėje narėje, kurioje yra jos įprastinė buvimo vieta, pavadinimas, jeigu transporto priemonei taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos 5 straipsnio 2 dalyje;

b) arba už tokios informacijos rinkimo ir platinimo koordinavimą; ir

c) už pagalbą asmenims, turintiems teisę gauti informaciją, minimą a punkto i–v papunkčiuose.

Pasibaigus transporto priemonės registracijai arba draudimo sutarčiai, informacija,

nurodyta a punkto i, ii ir iii papunkčiuose, turi būti saugoma septynerius metus.

2. Šio straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktyje minimos draudimo įmonės visų valstybių narių informacijos centrams praneša atstovų žalos suregulavimo reikalams, kuriuos jos pagal 21 straipsnį yra paskyrusios kiekvienoje valstybėje narėje, vardus, pavardes arba pavadinimus ir adresus.

3. Valstybės narės užtikrina, kad po septynerių metų nuo eismo įvykio nukentėjusioji šalis turėtų teisę iš gyvenamosios vietos valstybės narės, valstybės narės, kurioje yra transporto priemonės įprastinė buvimo vieta, arba valstybės narės, kurioje įvyko eismo įvykis, informacijos centro nedelsiant gauti šią informaciją:

a) draudimo įmonės pavadinimą ir adresą;

b) draudimo liudijimo numerį; ir

c) draudimo įmonės atstovo žalos suregulavimo reikalams nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybėje vardą, pavardę arba pavadinimą ir adresą.

Informacijos centrai tarpusavyje bendradarbiauja.

4. Informacijos centras nukentėjusiajai šaliai praneša transporto priemonės savininko, ją paprastai vairuojančio asmens arba registruoto valdytojo vardą, pavardę ir adresą, jeigu nukentėjusioji šalis yra teisėtai suinteresuota gauti šią informaciją. Įgyvendindamas šią nuostatą, informacijos centras kreipiasi į:

a) draudimo įmonę; arba

b) transporto priemonių registracijos įstaigą.

Jeigu transporto priemonei taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos 5 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, informacijos centras nukentėjusiajai šaliai praneša pagal 5 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą paskirtos institucijos arba įstaigos, atsakingos už žalos atlyginimo išmokėjimą nukentėjusiosioms šalims tais atvejais, kai nėra taikytina 2 straipsnio a punkte numatyta tvarka, pavadinimą.

Jeigu transporto priemonei taikomos nukrypti leidžiančios nuostatos, numatytos 5 straipsnio 2 dalyje, informacijos centras nukentėjusiajai šaliai praneša įstaigos, apdraudusios transporto priemonę toje valstybėje, kurioje yra jos įprastinė buvimo vieta, pavadinimą.

5. Valstybė narė užtikrina, kad, nepažeisdami 1 ir 4 dalyse jiems nustatytų įsipareigojimų, informacijos centrai teiktų tose dalyse nurodytą informaciją bet kuriai šaliai, susijusiai su bet kuriuo kelių eismo įvykiu, sukeltu transporto priemonės, apdraustos pagal 3 straipsnį.

6. Asmens duomenys, gauti pagal šio straipsnio 1–5 dalis, tvarkomi, laikantis nacionalinių nuostatų, priimtų pagal Direktyvą 95/46/EB.

24 straipsnis

Žalos atlyginimo įstaigos

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia arba įgalioja žalos atlyginimo įstaigą, atsakingą už žalos atlyginimą nukentėjusiosioms šalims 20 straipsnio 1 dalyje minėtais atvejais.

Nukentėjusiosios šalys gali pateikti reikalavimus žalos atlyginimo įstaigai gyvenamosios

vietos valstybėje narėje:

a) jei per tris mėnesius nuo tos dienos, kai nukentėjusioji šalis pateikė reikalavimą atlyginti žalą eismo įvykį sukėlusios transporto priemonės draudimo įmonei arba jos atstovui žalos sureguliuavimo reikalams, draudimo įmonė arba jos atstovas žalos sureguliuavimo reikalams nepateikė pagrįsto atsakymo reikalavime išdėstytais klausimais; arba

b) jei draudimo įmonė pagal 20 straipsnio 1 dalį nėra paskyrusi atstovo žalos sureguliuavimo reikalams nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybėje narėje; šiuo atveju nukentėjusiosios šalys negali pateikti reikalavimų žalos atlyginimo įstaigai, jeigu jos yra pateikusios reikalavimus tiesiogiai eismo įvykį sukėlusios transporto priemonės draudimo įmonei ir jeigu per tris mėnesius nuo to reikalavimo pateikimo yra gavusios motyvuotą atsakymą.

Tačiau nukentėjusiosios šalys negali pateikti reikalavimų žalos atlyginimo įstaigai, jeigu jos yra pareiškusios ieškinį tiesiogiai draudimo įmonei.

Žalos atlyginimo įstaiga imasi veiksmų per du mėnesius nuo tos dienos, kai nukentėjusioji šalis jai pateikia reikalavimą atlyginti žalą, bet nutraukia savo veiksmus, jeigu vėliau draudimo įmonė arba jos atstovas žalos sureguliuavimo reikalams pateikia pagrįstą atsakymą į reikalavimą.

Žalos atlyginimo įstaiga nedelsdama:

a) eismo įvykį sukėlusios transporto priemonės draudimo įmonei arba jos atstovui žalos sureguliuavimo reikalams;

b) žalos atlyginimo įstaigai valstybėje narėje, kurioje yra įstaiga, išdavusi liudijimą;

c) eismo įvykį sukėlusiam asmeniui, jei jis yra žinomas,

praneša, kad yra gavusi nukentėjusiosios šalies reikalavimą atlyginti žalą ir atsako į tą reikalavimą per du mėnesius nuo jo pateikimo dienos.

Ši nuostata nepažeidžia valstybių narių teisės tos įstaigos žalos atlyginimą laikyti subsidiariniu ar nesubsidiariniu ir teisės reglamentuoti žalos sureguliuavimą tarp šios įstaigos ir už įvykį atsakingo asmens ar asmenų bei kitų draudimo įmonių arba socialinio draudimo įstaigų, privalančių išmokėti nukentėjusiajai šaliai atlyginimą už to paties įvykio sukeltą žalą. Tačiau valstybės narės negali leisti, kad įstaiga keltų kitas nei šioje direktyvoje nustatytas žalos atlyginimo išmokėjimo sąlygas, ypač reikalauti, kad nukentėjusioji šalis koku nors būdu įrodytų, kad už žalos atlyginimą atsakingas asmuo negali mokėti arba atsisako tą daryti.

2. Žalos atlyginimo įstaiga, kuri yra išmokėjusi žalos atlyginimą nukentėjusiajai šaliai jos gyvenamosios vietos valstybėje narėje, turi teisę reikalauti, kad išmokėtų žalos atlyginimo sumą jai grąžintų tos valstybės narės, kurioje yra liudijimą išdavusi įstaiga, žalos atlyginimo įstaiga.

Ši įstaiga perima nukentėjusiosios šalies teises eismo įvykį sukėlusio asmens arba jo draudimo įmonės atžvilgiu, jeigu žalos atlyginimo įstaiga nukentėjusios šalies gyvenamosios vietos valstybėje narėje išmokėjo atlyginimą už patirtą žalą.

Kiekviena valstybė narė privalo pripažinti tokį kitos valstybės narės numatytą teisių perėmimą.

3. Šis straipsnis įsigalioja:

- a) po to, kai bus sudarytas valstybių narių įsteigtų arba patvirtintų žalos atlyginimo įstaigų susitarimas dėl jų funkcijų, pareigų ir išmokėto žalos atlyginimo gražinimo tvarkos;
- b) nuo Komisijos nustatytos datos, kai ji, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, įsitikina, kad toks susitarimas yra sudarytas.

25 straipsnis

Žalos atlyginimas

1. Jeigu neįmanoma nustatyti transporto priemonės arba jeigu per du mėnesius nuo eismo įvykio neįmanoma nustatyti draudimo įmonės, nukentėjusioji šalis gali pateikti reikalavimą atlyginti žalą gyvenamosios vietos valstybės narės žalos atlyginimo įstaigai. Žala atlyginama pagal 9 ir 10 straipsnius. Tokiu atveju žalos atlyginimo įstaiga 24 straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis turi teisę pateikti reikalavimus:

- a) kai negalima nustatyti draudimo įmonės: garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje yra transporto priemonės įprastinė buvimo vieta;
- b) kai negalima nustatyti transporto priemonės: garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje įvyko eismo įvykis;
- c) kai transporto priemonė yra iš trečiosios valstybės: garantiniam fondui, esančiam valstybėje narėje, kurioje įvyko eismo įvykis.

2. Šis straipsnis taikomas eismo įvykiams, sukeltiems trečiosios valstybės transporto priemonėmis, kurioms taikomi 7 ir 8 straipsniai.

26 straipsnis

Centrinė įstaiga

Valstybės narės imasi visų tinkamų priemonių, siekiant palengvinti galimybę nukentėjusiems asmenims, jų draudikams ar teisiniams atstovams laiku gauti pagrindinius duomenis, reikalingus žalai sureguliuoti.

Šie pagrindiniai duomenys, prareikūs, saugomi elektronine forma kiekvienos valstybės narės centrinėje saugykloje ir yra prieinami suinteresuotoms šalims, esant aiškiai išreikštam jų prašymui.

27 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijas už nacionalinių nuostatų, kurias jos priima įgyvendindamos šią direktyvą, pažeidimus ir imasi būtinų priemonių, kad jos būtų taikomos. Sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės praneša Komisijai apie taikant šį straipsnį priimtų nuostatų pakeitimus kaip galima greičiau.

8 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28 straipsnis

Nacionalinės nuostatos

1. Pagal Sutartį valstybės narės gali palikti galioti jau priimtas arba priimti naujas nuostatas, kurios nukentėjusiajai šaliai yra palankesnės už tas, kurios yra būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

29 straipsnis

Panaikinimas

Direktyvos 72/166/EEB, 84/5/EEB, 90/232/EEB, 2000/26/EB ir 2005/14/EB su pakeitimais, padarytais direktyvomis, nurodytomis I priedo A dalyje, panaikinamos nepažeidžiant valstybių narių įsipareigojimų, susijusių su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę ir taikymo pradžios terminais, numatytais I priedo B dalyje.

Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

30 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

31 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2009 m. rugsėjo 16 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

J. BUZEK

Tarybos vardu

Pirmininkė

C. MALMSTRÖM

(1) OL C 224, 2008 8 30, p. 39.

(2) 2008 m. spalio 21 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2009 m. liepos 13 d. Tarybos sprendimas.

(3) OL L 103, 1972 5 2, p. 1.

(4) OL L 8, 1984 1 11, p. 17.

(5) OL L 129, 1990 5 19, p. 33.

(6) OL L 181, 2000 7 20, p. 65.

(7) Žr. I priedo A dalį.

(8) OL L 149, 2005 6 11, p. 14.

(9) OL L 257, 1995 10 27, p. 1.

(10) OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

(11) OL L 228, 1973 8 16, p. 3.

(12) OL L 228, 1992 8 11, p. 1.

(13) OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

(14) OL L 172, 1988 7 4, p. 1.